

VIII. TASHQI IQTISODIY ALOQALAR

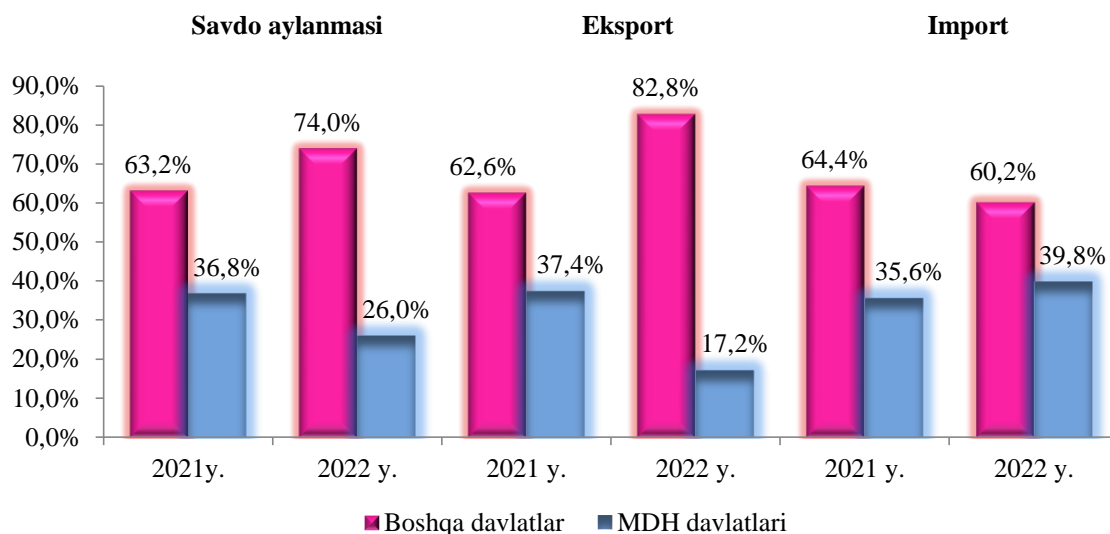
2022 yilning yanvar-martida tashqi savdo aylanmasi 140,4 mln. AQSh dollari tashkil etdi, shundan 85,7 mln. AQSh dollarini eksport operatsiyalari, 54,7 mln. AQSh dollarini - import operatsiyalari hissasiga to‘g‘ri keldi.

Tashqi savdo aylanmasining ijobiy saldosini 31,0 mln. AQSh dollarini tashkil qildi.

2022 yilning yanvar-martida MDH va boshqa davlatlar kesimida Respublikaning tashqi savdo aylanmasi (mln. AQSh dollari)

	<i>yanvar-mart</i>		<i>2021 yilning yanvar-martiga nisbatan foiz hisobida</i>
	<i>2021 y.</i>	<i>2022 y.</i>	
Tashqi savdo aylanmasi	154,6	140,4	90,8
<i>shu jumladan:</i>			
MDH davlatlari	57,0	36,5	64,1
boshqa davlatlar	97,6	103,9	106,4
Eksport	104,7	85,7	81,9
<i>shu jumladan:</i>			
MDH davlatlari	39,2	14,8	37,6
boshqa davlatlar	65,5	71,0	108,4
Import	49,9	54,7	109,6
<i>shu jumladan:</i>			
MDH davlatlari	17,8	21,7	122,5
boshqa davlatlar	32,1	32,9	102,5

**2022 yilning yanvar-martida Respublika tashqi savdo aylanmasida
MDH va boshqa davlatlarning ulushi**
(umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)

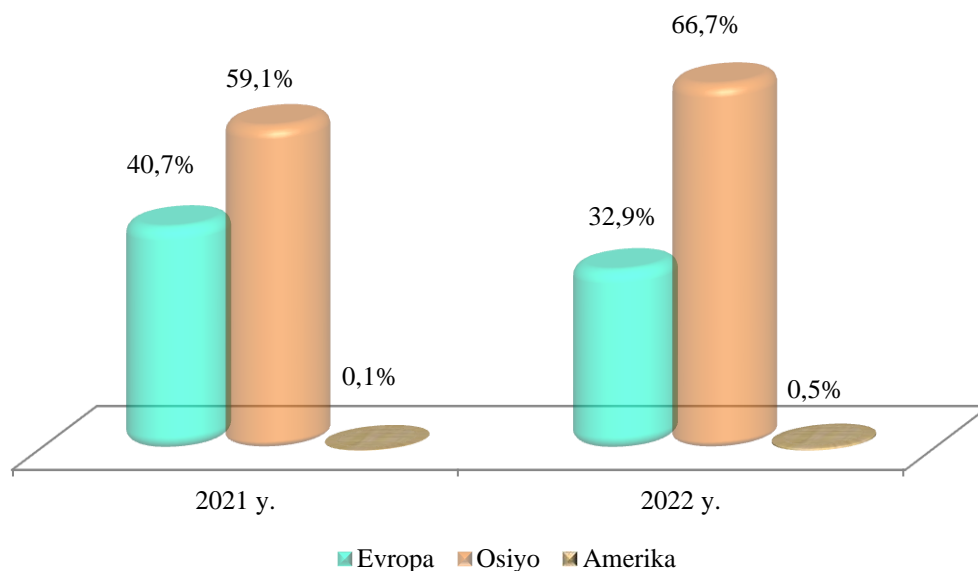
**Yanvar-mart oylarida Qoraqalpog‘iston Respublikasi
eksport-importi tarkibi**

	<i>Eksport va import operatsiyalari hajmi va ulushi</i>				<i>2021 yilga nisbatan foiz hisobida</i>
	<i>2021 yil</i>		<i>2022 yil</i>		
	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>jamidagi ulushi, %</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>jamidagi ulushi, %</i>	
Eksport tarkibi	104,7	100,0	85,7	100,0	81,9
paxta tolasi	0,7	0,7	-	-	-
oziq-ovqat mahsulotlari	10,9	10,5	9,2	10,7	84,0
kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	78,1	74,6	59,4	69,3	76,0
qora va rangli metallar	-	-	-	-	-
energiya manbalari va neft mahsulotlari	0,7	0,7	-	-	-
mashina va uskunalar	0,1	0,1	1,4	1,6	9,1 m.
xizmatlar	0,6	0,6	2,3	2,7	3,7 m.
boshqalar	13,5	12,8	13,5	15,7	100,1

davomi

	Eksport va import operatsiyalari hajmi va ulushi				2021 yilga nisbatan foiz hisobida
	2021 yil		2022 yil		
	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	
Import tarkibi	49,9	100,0	54,7	100,0	109,6
oziq-ovqat mahsulotlari	7,5	15,0	8,8	16,1	117,9
kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	6,2	12,4	7,2	13,1	115,9
energiya manbalari va neft mahsulotlari	4,4	8,9	4,0	7,4	90,8
qora va rangli metallar	0,6	1,2	1,5	2,7	244,4
mashina va uskunalar	20,0	40,1	19,1	34,9	95,3
xizmatlar	2,8	5,6	3,0	5,5	108,7
boshqalar	8,4	16,8	11,1	20,3	132,1

Tashqi savdo aylanmasining qit'alar bo'yicha tarkibi
(umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)

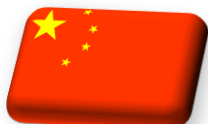

**QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI BILAN TASHQI
SAVDO AYLANMASINING YUQORI ULUSHGA EGA
BO‘LGAN DAVLATLAR**
(2022- yil yanvar-mart oylari, mln. AQSh dollari)

Rossiya
Federatsiyasi
TSA - 21,3
Eksport - 8,1
Import - 13,2

Xitoy Xalq
Respublikasi
TSA - 38,4
Eksport - 24,2
Import - 14,2

Turkiya
TSA - 29,1
Eksport - 26,1
Import - 2,7

Qozog‘iston
TSA - 10,0
Eksport - 2,9
Import - 7,1

Latviya
TSA - 11,5
Eksport - 11,4
Import - 0,1

Ukraina
TSA - 1,6
Eksport - 1,5
Import - 0,1

Shvesariya
TSA - 4,7
Eksport - 0,0
Import - 4,7

Koreya
Respublikasi
TSA - 4,5
Eksport - 0,2
Import - 4,3

Germaniya
TSA - 2,7
Eksport - 0,1
Import - 2,6

Qirgiziston
TSA - 2,4
Eksport - 1,7
Import - 0,7

Qoraqalpog‘iston Respublikasi, jahonning 55 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Turkiyada (20,8 %), Xitoy Xalq Respublikasida (27,3 %), Rossiya Federatsiyasida (15,2 %), Latviyada (8,2 %), Qozog‘istonda (7,1 %), Ukraina (1,1 %) va Koreya Respublikasida (5,1 %) qayd etilgan.

Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta‘minlash uchun respublikada zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o‘zgarishlarga import tovarlarning o‘rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo‘shni davlatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko‘rish mumkin.

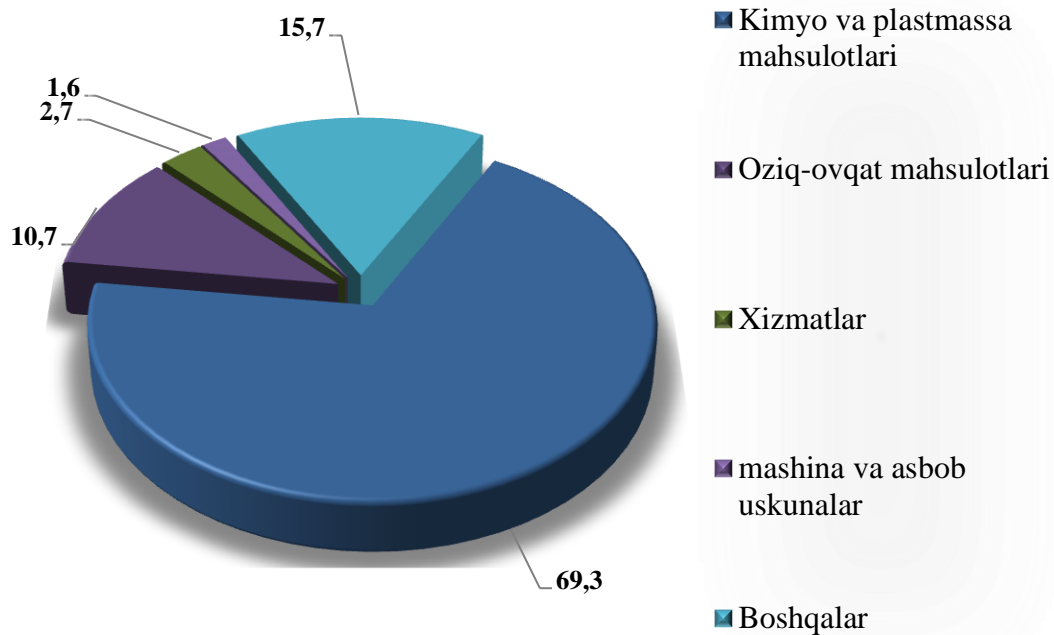
TSA da so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSAda Qirg‘iziston, Afg‘oniston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo‘shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Turkiya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi va Latviya davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

TO‘RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN DAVLATLAR (yanvar-mart oylari, mln. AQSh dollari)

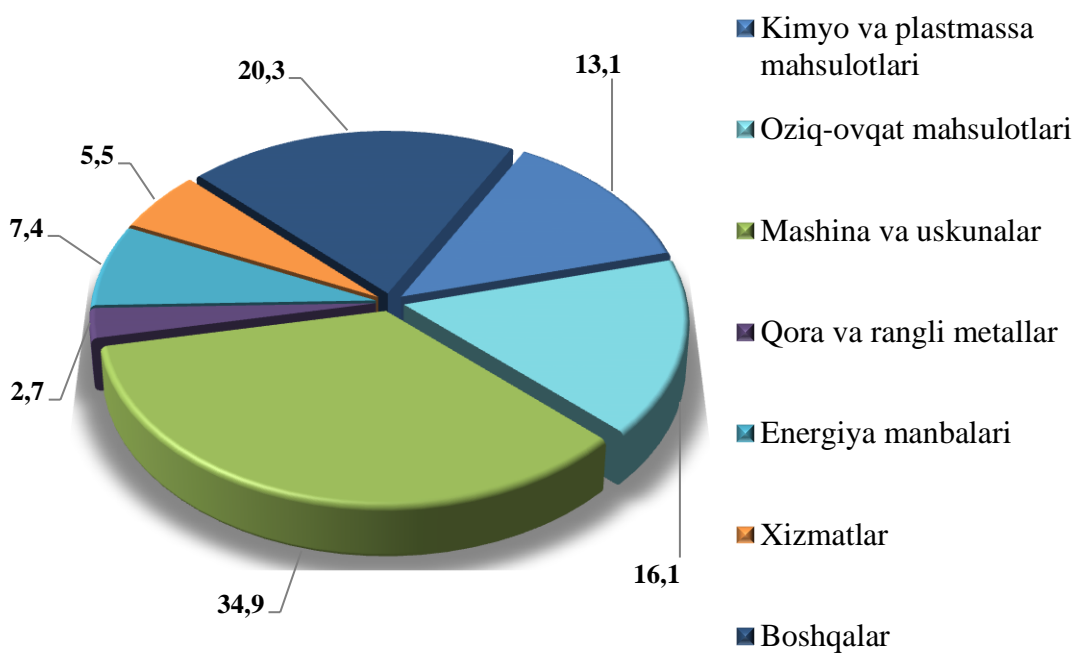

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkor davlatlar orasidan 11 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Turkiya (29,1 mln. AQSh dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (38,4 mln. AQSh dollari), Rossiya (21,3 mln. AQSh dollari) va Latviya (11,5 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 6 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

Tovar va xizmatlarning eksport tarkibi,
jamiga nisbatan foizda

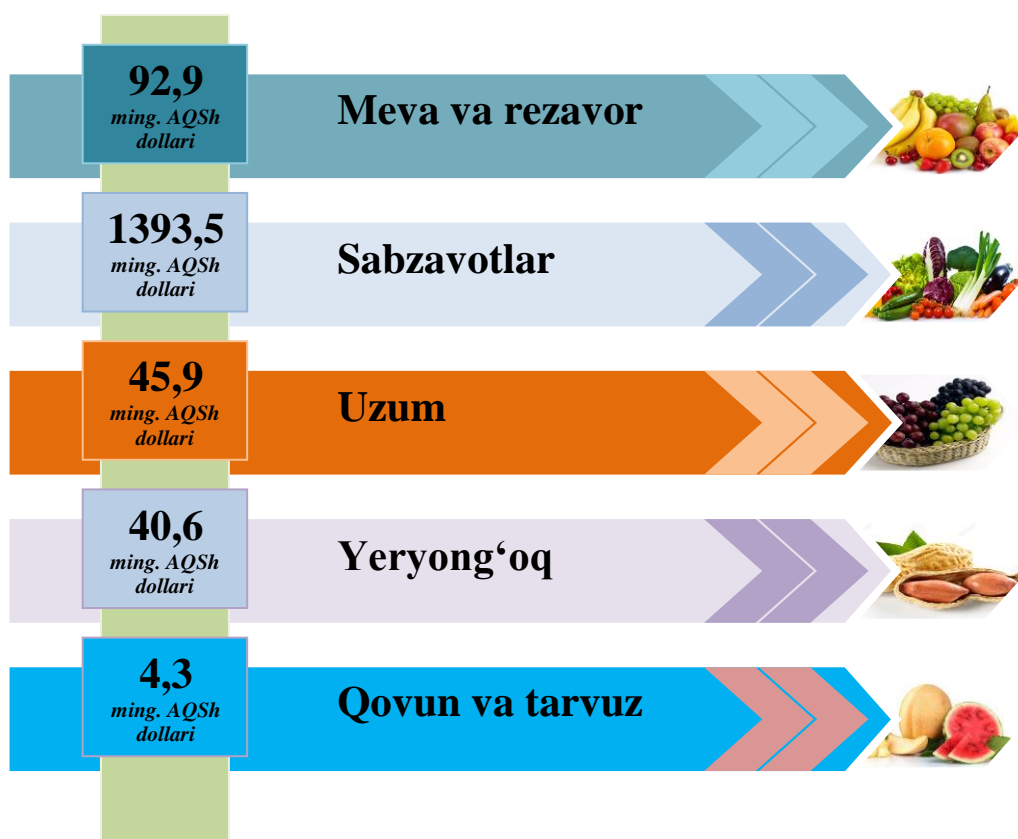

Tovar va xizmatlarning import tarkibi,
jamiga nisbatan foizda

2022 yilning yanvar-mart oylarida jami 7444,1 tonna meva-sabzavot mahsulotlari 1577,2 ming AQSh dollariga eksport qilindi (2021 yilning mos davriga nisbatan 133,1 % ni tashkil etdi).

Shuningdek, 73,6 tonna meva va rezavorlar 92,9 ming AQSh dollariga eksport qilingan bo‘lib, eksport hajmi 2021 yilning mos davriga nisbatan 19,7 tonnaga kamaygan.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog‘iston (65,8 %), Rossiya Federatsiyasi (8,0 %) va Qirg‘iziston (16,5 %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

Bugungi kunda Qoraqalpog‘istonda meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan to‘plangan tajriba bilan ham bog‘liqligi bilan ifodalanadi. Shu munosabat bilan hukumat qishloq xo‘jaligi xomashyosini sanoat asosida qayta ishlashga va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e‘tibor qaratmoqda.